

EKONOMSKI FAKULTET – Podgorica

Lekcija br 5:

Analiza obrtne imovine

Analiza investiranog kapitala

Analiza efikasnosti imovine

ANALIZA OBRTNE IMOVINE

Obrtna sredstva su dio poslovnih sredstava koja svoju vrijednost, po pravilu, odjednom prenose na proizvod nove upotrebne vrijednosti.

Pod obrtnim sredstvom se smatra sredstvo koje se u jednom ciklusu reprodukcije transformiše iz početnog pojavnog oblika – novac u završni pojavni oblik – novac.

ANALIZA OBRTNE IMOVINE

Obrtna sredstva su sredstva čiji je koeficijent obrta jednak 1 ili veći od 1.

Obrtna sredstva se mogu javiti u:

- novčanom obliku**
- nenovčanom (robnom) obliku**
- prelaznom obliku**

ANALIZA OBRTNE IMOVINE

Novac predstavlja početni i završni oblik obrtnih sredstava

N – R – P – R1 – N1

ANALIZA OBRTNE IMOVINE

Robni oblik obrtnih sredstava može biti u vidu:

- **sirovina i materijala (R)**
- **nedovršene proizvodnje (P)**
- **gotovih proizvoda (R1)**

Sirovine i materijal predstavljaju vrednosti koje će u procesu proizvodnje biti transformisane u proizvod nove upotrebne vrednosti, odnosno gotov proizvod.

Nedovršena proizvodnja predstavlja vrednost proizvoda nove upotrebne vrednosti čija je proizvodnja otpočela a nije završena. Ta vrednost se sastoji od troškova koji se uključuju u cenu koštanja. Ovde spadaju i sopstveni poluproizvodi koji će biti utrošeni za proizvodnju gotovog proizvoda.

Gotovi proizvodi predstavljaju vrednost u visini cene koštanja proizvoda nove upotrebne vrednosti. Struktura cene koštanja zavisi od sistema obračuna troškova.

ANALIZA OBRTNE IMOVINE

Prelazni oblik obrtnih sredstava predstavlja vrijednost potraživanja, koja mogu nastati po osnovu:

- **prodaje gotovih proizvoda**
- **davanja avansa dobavljačima**
- **davanja kratkoročnog kredita**

ANALIZA OBRTNE IMOVINE

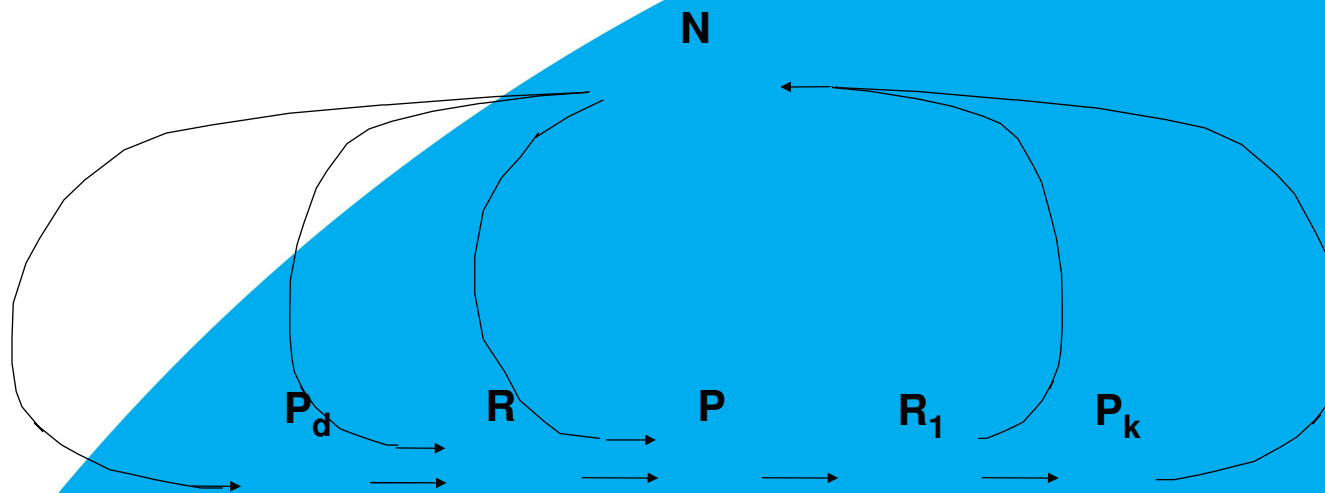
Analiza strukture

Analiza strukture obrtne imovine zahtijeva njeno **grupisanje** prema **stepenu likvidnosti**.

1. Dati avnasi
2. Materijal
3. Unaprijed plaćeni troškovi (AVP)
4. Nedovršena proizvodnja
5. Gotovi proizvodi
6. Roba
7. Kratkoročni finansijski plasmani
8. Nefakturisna potraživanja (AVP)
9. Potraživanja od kupaca
10. Gotovina i ekvivalenti gotovine

ANALIZA OBRTNE IMOVINE

ANALIZA OBRTNE IMOVINE

Kretanje obrtnih sredstava u svakoj tački kružnog toka odvija se u dva suprotna smjera.

- kontinuirana struktura**
- diskontinuirana struktura**

ANALIZA OBRTNE IMOVINE

Koeficijent obrta obrtnih sredstava:

$$\mathbf{Ko = Efekat / Masa}$$

$$Ko = E/m$$

ANALIZA OBRTNE IMOVINE

Broj dana trajanja jednog obrta
= $360 (365) / K$

- računa se da godina ima 360 dana, a mjesec 30 dana (Njemačka, Danska, Rusija, Švedska)
- računa se da godina ima 360 dana, a dani se računaju po kalendaru (Francuska, Belgija, Jugoslavija, Španija, Švajcarska)
- računa se da godina ima 365 dana, a dani se računaju po kalendaru (Engleska, SAD, Portugalija)

ANALIZA OBRTNE IMOVINE

Pr. Izračunati broj dana od 23.04 do 16.08 ...

- u aprilu 7 dana (30 - 23 = 7)
- u maju 31 dan
- u junu 30 dana
- u julu 31 dan
- u avgustu 16 dana
- **115 dana**

Prvi dan se ne uzima u obzir, a zadnji se račina

ANALIZA OBRTNE IMOVINE

Koeficijent obrta pokazuje koliko se puta obrtna imovina obrnula u periodu za koji se mjeri obrt.

Broj dana obrta, pokazuje koliko je dana trajao jedan obrt obrtnih sredstava.

ANALIZA OBRTNE IMOVINE

Brzina obrta se najčešće mjeri za:

- Ukupnu obrtnu imovinu**
- Zalihe materijala**
- Zalihe nedovršene proizvodnje**
- Zalihe gotovih proizvoda**
- Zalihe robe**
- Potraživanja od kupaca**

ANALIZA OBRTNE IMOVINE

Koeficijent obrta ukupnih obrtnih sredstava =
Prihodi od prodaje / Prosječna obrtna sredstva

1. Poslovni prihod
2. Smanjenje vrijednosti zaliha učinaka
3. **Prihod od prodaje (1+2)**

**Ako je ostvareno povećanje vrijednosti zaliha učinaka
poslovni prihod je jednak prihodima od prodaje.**

Broj dana vezivanja ukupnih obrtnih sredstava

$$BDV = 360 / KO$$

ANALIZA OBRTNE IMOVINE

Koeficijent obrta zaliha materijala

Kozm= **troškovi materijala / prosječne zalihe materijala**

Broj dana vezivanja zaliha materijala ili prosječno vrijeme trajanja jednog obrta

$$\text{BDV zm} = 360/\text{Kozm}$$

Koeficijent obrta zaliha nedovršene proizvodnje

$$K_{np} = \frac{\text{Troškovi završene proizvodnje}}{\frac{\text{Zalihe nedovršene proizvodnje po bilansu otvaranja} + \text{Zalihe nedovršene proizvodnje po zaključnom bilansu}}{2}}$$

1. Poslovni rashodi
2. Nabavna vrijednost robe
3. Troškovi obračunskog perioda (1-2)
4. Nedovršena proizvodnja po bilansu otvaranja
5. Nedovršena proizvodnja po zaključnom bilansu
6. **Troškovi završene proizvodnje (3+4-5)**

Koeficijent obrta zaliha gotovih proizvoda

$K_{gp} = \text{Troškovi prodatih gotovih proizvoda} / \text{pros. zalihe gotovih proizvoda}$

1. Poslovni rashodi
2. Nabavna vrijednost prodane robe
3. Poslovni rashodi po osnovu troškova (1-2)
4. Smanjenje vrijednosti zaliha učinaka
5. Povećanje vrijednosti zaliha učinaka
6. **Troškovi prodatih proizvoda (3+4+5)**

$$K_{gp} = \frac{\text{Troškovi prodatih gotovih proizvoda}}{\frac{\text{Zalihe gotovih proizvoda po bilansu otvaranja} + \text{Zalihe gotovih proizvoda po zaključnom bilansu}}{2}}$$

ANALIZA OBRTNE IMOVINE

Koeficijent obrta robe

$K_{tr} = \text{Nabavna vrijednost prodane robe} / \text{Pros. zalihe trgovačke robe}$

$$K_r = \frac{\text{Nabavna vrednost prodane robe}}{\frac{\text{Zalihe robe po bilansu otvaranja} + \text{Zalihe robe po zaključnom bilansu}}{2}}$$

$$T_r = \frac{\text{Broj kalendarskih dana u periodu za koji se meri obrt}}{\text{Koeficijent obrta robe}}$$

Koeficijent obrta potraživanja od kupaca

KOpk = **Naplaćena potraživanja od kupaca** / prosječan saldo pot. od kupaca

$$K_k = \frac{\text{Naplaćena potraživanja od kupaca}}{\frac{\text{Bruto potraživanje od kupaca po bilansu otvaranja} + \text{Bruto potraživanje od kupaca po zaključnom bilansu}}{2}}$$

1. Poslovni prihod
2. Smanjenje vrijednosti zaliha učinaka
3. Prihod od realizacije (1+2)
4. Prihodi od upotrijebljenih učinaka i robe
5. Prihodi od prodaje (3+4)
6. Bruto potraživanja od kupaca po završnom bilansu
- 7. Naplaćena potraživanja od kupaca (5-6)**

Broj kalendarskih dana u periodu za koji se meri obrt

$$T_k = \frac{\text{Broj kalendarskih dana u periodu za koji se meri obrt}}{\text{Koeficijent obrta potraživanja od kupaca}}$$

Koeficijent obrta potraživanja od kupaca

ANALIZA OBRTNE IMOVINE

Koeficijent obrta dobavljača = plaćene obaveze dobavljačima /
prosječne obaveze prema dobavljačima

$$K_d = \frac{\text{Plaćene obaveze prema dobavljačima}}{\frac{\text{Obaveze prema dobavljačima po bilansu otvaranja} + \text{Obaveze prema dobavljačima po zaključnom bilansu}}{2}}$$

Broj dana trajanja jednog obrta obaveza prema dobavljačima = $\frac{360}{K_o}$

$$T_d = \frac{\text{Broj kalendarskih dana u periodu za koji se meri obrt}}{\text{Koeficijent obrta obaveza prema dobavljačima}}$$

ANALIZA INVESTIRANOG KAPITALA

Stopa prinosa na investirani kapital =
prihodi od investiranog kapitala /
prosječni investirani kapital

1. Prihodi od zakupnine
2. Prihodi finansiranja (ukupno)
3. Prihodi od finansiranja po osnovu obrtne imovine
4. **Prihodi od investiranog kapitala (1+2+3)**

ANALIZA INVESTIRANOG KAPITALA

- Investicione nekretnine
- Učešće u kapitalu povezanih pravnih lica
- Učešće u kapitalu drugih pravnih lica
- Dugoročni krediti povezanim pravnim licima
- Dugoročni krediti
- Dugoročne HOV
- Otkupljene sopstvene akcije
- Ostali Dugoročni plasmani
- Investirani kapital (1 do 8)

ANALIZA EFIKASNOSTI IMOVINE

$KOps = \text{Ukupan prihod} / \text{Prosječna poslovna imovina}$

Rok povraćaja imovine = $\text{Prosječna imovina} / \text{Godišnji neto novčani tok iz poslovanja}$

1. Neto dobitak
2. Amortizacija
3. Troškovi dugoročnih rezervisanja
4. **Neto novčani tok iz poslovanja (1+2+3)**